

Nr 786

Av herrar **Sveningsson** och **Enarsson**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 44, med förslag till lag om vissa kommunala befogenheter inom turistväsendet.

(Lika lydande med motion nr 1017 i Andra kammaren)

Kommunalrättskommittén fick den 5 mars 1965 i uppdrag att se över reglerna om borgerlig primärkommuns kompetens m. m. I direktiven berördes bl. a. frågan om kommuns befogenhet att anordna och driva semesterbyar, turisthotell, linbanor och liknande turistanläggningar. Kommittén har särbehandlat denna fråga och, innan uppdraget i sin helhet slutförts, redovisat denna del av uppdraget i betänkandet "Kommunal befogenhet inom turistväsendet" (SOU 1967: 50).

I proposition nr 44 föreslås att de borgerliga primärkommunerna genom en särskild lag tilläggs befogenhet att vidta åtgärder för uppförande och drift av turistanläggningar i den mån det är påkallat för att främja turistväsendet inom kommunen.

Huvudregeln för borgerlig primärkommuns kompetens finns i 3 § kommunallagen, enligt vilket lagrum kommun själv får vårda sina angelägenheter i den mån det icke ankommer på annan. Kompetensregeln bygger på principen att kommunala åtgärder skall tillgodose allmänna, till kommunen knutna intressen. Genom att avfatta regeln som en generalklausul avsåg man enligt motiven att möjliggöra en fortsatt anpassning av kommunernas befogenheter till samhällsutvecklingens krav. Uppgiften att närmare avgränsa området för kommunernas kompetens överlämnades åt rättspraxis.

I praxis har kommunerna medgetts vidsträckta befogenheter att tillgodose de egna kommunmedlemmarnas behov av anläggningar för fritid. I fråga om deras befogenhet att sörja också för andra än de egna kommunmedlemmarna har i praxis den ståndpunkten intagits att åtgärder får vidtagas endast för nyttoresenärer, t. ex. dem som besöker kommunen i affärsärenden. Denna ståndpunkt har legat till grund för avgöranden om kommuns befogenhet bl. a. att driva eller stödja hotellrörelse eller kombinerad hotell- och restaurangrörelse. Endast om huvudsyftet varit att betjäna turister har åtgärden ansetts otillåten.

Enligt särskilda bestämmelser om kommunala angelägenheter är det tillåtet för kommun att vidtaga åtgärder för att allmänt främja turismen,

anlägga och driva badplatser, campingplatser, skidbackar, båthamnar m. m.

De flesta turistaktiviteter som förslaget omfattar är sålunda redan tillåtna för kommunen. Vad frågan i realiteten gäller är kommunernas engagemang i turisthotell. Vi kan icke finna att skäl talar för att särbehandla denna fråga nu, när kommunalrättskommitténs förslag till ställningstaganden kring hela den kommunala kompetensen väntas redan under hösten 1968.

Samtidigt som vi understryker olämpligheten av att vidtaga en provisorisk kompetensutvidgning just på detta område vill vi också hänvisa till kommerskollegiums yttrande i vilket bl. a. framhålls:

Kollegiet skulle i och för sig inte vilja motsätta sig att kommunerna fick befogenhet till det om det var möjligt att ställa upp garantier för att verksamheten i enlighet med kommitténs uttalande verkligen sker utan slutlig ekonomisk uppoffring för kommunerna. Kollegiet, som genom sin länegarantiverksamhet har en viss erfarenhet av turisthotellbranschen, anser att lönsamheten på detta område allmänt sett är dålig och att stor försiktighet bör iakttas i fråga om nyetableringar. En förutsättning för nyetablering inom branschen är uppenbarligen att vederbörande verkligen har förmåga att på grundval av en intim branschkännedom bedöma lönsamhetsproblemen. Det ligger i sakens natur att de kommunala myndigheterna sällan inrymmer sakkunskap av detta slag. Det torde för övrigt vara svårt för dessa myndigheter att skaffa sig sådan sakkunskap och det finns givetvis också risk för att de inte ägnar tillräcklig eftertanke åt sådana frågor bl. a. därför att de överskattar bygdens förtjänster på turistområdet. Med hänsyn härtill finns enligt kollegiets mening risk för att ökade kommunala insatser inom turistväsendet kommer att leda till ekonomiska uppoffringar för kommunerna.

Kommunalrättskommittén anser att frågan om den kommunala kompetensen är mest lämpad att behandlas som en helhet och framhåller:

Varje delbehandling av uppdraget kräver ståndpunkter i en serie frågor av principiell betydelse för kompetensen i allmänhet, varvid det inbördes sammanhang som finns mellan olika samhällsliga verksamheter riskerar att bli obeaktat. De principiella bedömningar som verkar riktiga vid behandlingen av en delfråga kan visa sig felaktiga när hela kompetensfrågan är genomarbetad och överblickbar. Särbehandling av en fråga medför även lagtekniska komplikationer. Sammanhanget mellan delfrågorna medför avgränsningsproblem, som inte kan få en helt invändningsfri lösning. En delbehandling måste vidare utmynna i en specialreglering i särskild kommunallag eller annan särskild författning och för därmed in reformarbetet på en väg som kommittén ställer sig tveksam till.

Kommittén drar emellertid icke den logiskt riktiga slutsatsen av sitt resonemang utan anser att frågans lösning inte lämpligen kan anstå till dess utredningen slutfört sitt uppdrag. Som tidigare framhållits delar vi inte denna uppfattning.

Vi yrkar därför avslag å propositionen.
Åberopande det anförda hemställes,
att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 44.

Stockholm den 26 mars 1968

Ragnar Sveningsson (h)

Arvid Enarsson (h)

Nr 787

Av herr **Brundin m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 48, angående inrättande av en datamaskinfond och anslag till statskontoret för budgetåret 1968/69, m. m.

(Lika lydande med motion nr 1019 i Andra kammaren)

Stockholm den 26 mars 1968

Paul Brundin (h)

Stig Stefanson (fp)

Torsten Andersson (cp)
i Brämhult

Kaj Björk (s)